
موضوع:	جمالی، عبدالرضا، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور:	شکوه عشق: (چشم‌اندازی به مهرورزی متقابل خدا و بنده)
نویسنده:	عبدالرضا جمالی.
مشخصات نشر:	قم: انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۹۲.
مشخصات فیزیکی:	۲۰۸ ص.
شابک:	۵۵۰۰ ریال: ۸-۰۱-۲۴۶۲-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فهرست‌نویسی نشده
یادداشت:	کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع:	خدا و انسان (سلام)
موضوع:	خدا و انسان (سلام) - جنبه‌های قرآنی
موضوع:	عشق - جنبه‌های قرآنی
شناسه افزوده:	انتشارات زمزم هدایت
رده‌بندی کنگره:	۸۱۳۹۲ ش ۸ / ج ۸ / BP۲۲۶
رده‌بندی دیویی:	۲۹۷ / ۴۶۶
شماره کتابشناسی ملی:	۳۱۶۸۱۷۲

شکوه عشق

(حسین اندازی به مهرورزی متقابل خدا و بنده)

عبدالله صالحی

زینتی
انتشارات

www.ketab.ir

شکوه عشق

-
- نویسنده: عبدالرضا جمالی • ویراستار
 - صفحه آرای: علی نصیر محمدی • چاپ: سپهر
 - نوبت چاپ: اول • تاریخ چاپ: بهار ۱۳۹۲
 - شمارگان: ۱۰۰۰ • قیمت: ۶۰۰۰ تومان
 - شابک: ۸ - ۲۰۱ - ۲۴۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

قم، خ شهید فاطمی (دور شهر)، نیش فاطمی ۳، پلاک ۸۱
تلفکس: ۰۲۵۱ - ۷۷۳۰۷۳۵، همراه: ۰۹۱۲ ۲۵۳ ۲۸ ۸۷
صندوق پستی: ۶۴۱ - ۳۷۱۸۵ E.mail: tooba@ofogh.net

فهرست مطالب

۴۳ ۴. گستردگی ۴۵ ۵. حرارت جاودانه ۴۶ ۶. جلوه‌های مهرورزی ۵۱ فصل سوم: علل محبوبیت حق تعالی ۵۱ ۱. دارای کمال مطلق ۵۲ ۲. شایستگی ۵۳ ۳. خیرخواه حقیقی ۵۵ ۴. فراوانی نعمت ۵۷ ۵. حق خدا ۵۹ فصل چهارم: محبوبان خدا ۵۹ ۱. متقین ۶۰ ۲. محبت ۶۲ ۳. صابران ۶۴ ۴. توبه‌کنندگان ۶۶ ۵. پاکیزگان ۶۷ ۶. جهادگران ۶۹ ۷. توکل‌کنندگان ۷۱ ۸. دادگران بخش دوم مهرورزی عبد به حق ۷۷ مفهوم محبت عبد به حق ۷۹ فصل اول: عوامل محبت آفرین ۷۹ ۱. معرفت ۷۹ الف: ویژگیهای انسان ۸۰ ب: راه تحصیل معرفت خدا	۹ مقدمه ۱۱ مفهوم‌شناسی و کلیات ۱۱ ۱. مفهوم محبت ۱۳ ۲. مراتب محبت ۱۴ ۳. معنای عشق ۱۵ ۴. آفرینش و محبت ۱۷ ۵. دین و محبت ۱۹ ۶. زندگی و محبت ۲۱ ۷. فطرت و محبت ۲۱ ۸. لذت و محبت بخش اول مهرورزی حق به عبد ۲۷ مفهوم محبت خدا به بنده ۲۹ فصل اول: اهمیت عشق و محبت ۲۹ ۱. بهترین آموزگار محبت ۳۰ ۲. اکسیر عشق و محبت ۳۱ ۳. عالی‌ترین محبت ۳۲ ۴. محبت، اساس اسلام ناب ۳۳ ۵. محبت، رمز تربیت آسمانی ۳۵ ۶. نزدیک‌ترین راه سلوک ۳۶ ۷. مؤثرترین سلاح تهذیب ۳۹ فصل دوم: ویژگیهای محبت حق تعالی ۳۹ ۱. جاودانگی ۴۰ ۲. صادق و حقیقی ۴۱ ۳. دو طرفه بودن
--	---

د: بالاترین لذت عاشق..... ۱۱۳	ج: رابطه محبت و معرفت..... ۸۲
فصل دوم: ویژگیهای رهپویان عشق و محبت..... ۱۱۵	۲. فرمانبرداری..... ۸۲
۱. پالایش محبت..... ۱۱۶	۳. پیروی از اهل بیت (ع)..... ۸۴
الف: راه رسیدن به اوج محبت..... ۱۱۶	الف: آداب مهرورزی..... ۸۴
ب: محبت اصیل..... ۱۱۷	ب: بشارتی امیدبخش..... ۸۶
۲. ترجیح حق بر دیگران..... ۱۱۸	ج: نوشیدن از جام کوثر..... ۸۶
الف: نصاب محبت به خدا..... ۱۱۹	۴. پرهیزگاری..... ۸۷
ب: عنایت ویژه حق..... ۱۲۰	۵. ذکر..... ۸۹
ج: آخرین مقصد..... ۱۲۱	الف: همنشینی با خدا..... ۸۹
۳. پایبندی به معشوق..... ۱۲۱	ب: رابطه ذکر و محبت..... ۹۰
۴. خلوص..... ۱۲۲	ج: بالاترین صدق ذکر..... ۹۲
الف: محبت خالصانه..... ۱۲۲	۶. نیایش..... ۹۳
ب: جلوه‌ای از خلوص..... ۱۲۳	الف: انس با مناجات و توبه..... ۹۴
ج: محبوب ملکوتیان..... ۱۲۳	ب: هم‌نوا با عاشقان..... ۹۴
۵. عبادت و بندگی..... ۱۲۴	ج: توفیق نیایش..... ۹۵
الف: شاه‌های دوستی..... ۱۲۵	۷. عزم راسخ..... ۱۲۵
ب: پرستش عاشقانه..... ۱۲۵	الف: عزم و سلوک..... ۹۷
ج: عظمت بندگی..... ۱۲۶	ب: عزم و جهاد اکبر..... ۹۸
د: ثمرات بندگی..... ۱۲۷	ج: زاد صاحبان عزم..... ۹۹
۶. سحرخیزی..... ۱۲۹	۸. توبه..... ۱۰۰
الف: نسیم سحر..... ۱۲۹	الف: مفهوم توبه و اقسام گناه..... ۱۰۰
ب: شب بُراق عاشقان..... ۱۳۰	ب: توبه، لطف خدا..... ۱۰۱
ج: فرزندگان و تهجد..... ۱۳۱	ج: تأتب محبوب حق تعالی..... ۱۰۲
۷. صبوری..... ۱۳۳	۹. احسان به خلق..... ۱۰۴
۸. رضامندی..... ۱۳۴	۱۰. مکارم اخلاق..... ۱۰۶
الف: کمال محبت..... ۱۳۴	۱۱. اعمال صالح..... ۱۰۸
ب: فنا در رضای محبوب..... ۱۳۵	۱۲. دوستی در راه خدا..... ۱۱۰
ج: نگاه عاشقانه..... ۱۳۶	الف: خدامحوری در دوستی‌ها..... ۱۱۰
۹. کتمان..... ۱۳۷	ب: نشانه‌های خدامحوران..... ۱۱۲
	ج: محبوبان خدا..... ۱۱۳

۱۶۹	۳. خیر دنیا و آخرت	۱۳۷	الف: راز کتمان عشق
۱۷۰	الف: کیمیای حقیقی	۱۳۸	ب: سیره فرزندگان
۱۷۱	ب: جامع خیر و سعادت	۱۳۹	۱۰. زهدورزی
۱۷۲	۴. خلافت	۱۴۰	الف: سراب دنیا
۱۷۳	الف: راه رسیدن به خلافت	۱۴۱	ب: زهد مطلوب
۱۷۴	ب: خداگونه شدن	۱۴۵	فصل سوم: نوازم عشقورزی
۱۷۵	ج: سخن پایانی	۱۴۵	۱. خلوت گزینی
۱۷۵	۵. درجات عالی قرب	۱۴۸	۲. هم سوئی و متابعت
۱۷۷	الف: اقسام قرب	۱۴۹	الف: هم سوئی از دیدگاه شهید مطهری
۱۷۸	ب: مراتب قرب	۱۴۹	ب: راز مطابقت
۱۸۰	ج: جلوه قرب	۱۵۰	ج: بنیان مهرورزی
۱۸۰	۶. مراتب عالی توحید	۱۵۱	۳. بذل
۱۸۱	الف: مراحل توحید	۱۵۲	الف: جلوه بذل در عاشقرا
۱۸۲	ب: توحید و ولایت	۱۵۲	ب: حقیقت عشق بازی
۱۸۳	۷. لقاء الله	۱۵۳	۴. انس
۱۸۳	الف: مقصد اعلا	۱۵۳	الف: مراقبت بر معاشرت
۱۸۴	ب: استعداد وصال	۱۵۴	ب: راه رسیدن به انس
۱۸۵	ج: در تراق و تیران	۱۵۵	ج: تداوم یاد نعمتها
۱۸۶	د: شرط لقاء الله	۱۵۶	۵. خواهان قرب
۱۸۸	ه: آخرین تمنا	۱۵۶	الف: راه وصول به قرب
۱۹۱	فصل پنجم: موانع محبت	۱۵۷	ب: ویژگیهای پیشگامان قرب
۱۹۱	۱. مشارکت دیگران در محبت	۱۵۹	۶. تیرا و تولای عاشقانه
۱۹۲	۲. بزرگترین آفت محبت	۱۶۰	۷. مهرورزی با منسوبین به حق
۱۹۴	۳. پیامدهای دنیادوستی	۱۶۰	الف: یاد محبوب
۱۹۴	الف: فقر همیشگی	۱۶۲	ب: کلام معشوق
۱۹۵	ب: هلاکت ابدی	۱۶۳	ج: آثار محبوب
۱۹۶	ج: دشمنی با حق	۱۶۴	د: برگزیدگان محبوب
۱۹۶	د: سوء عاقبت	۱۶۵	ه: آئین دوست
۱۹۸	۴. اوصاف نکوهیده	۱۶۷	فصل چهارم: فوائد مهرورزی
۲۰۰	۵. اعمال ناپسند	۱۶۷	۱. تحکیم محبت
۲۰۵	کتاب نامه	۱۶۸	۲. استجاب دعا

مقدمه

عشق و محبت، اصیل ترین میل و گرایش انسانی است و نیز بهترین و سریع ترین مرکب برای وصول انسان به کمال و سعادت است. شدت عشق ورزی با معشوق حقیقی عالم، عامل افزایش مقام قرب می شود و هر کس محبتش به ذات اقدس الهی بیشتر باشد مقرب تر خواهد بود. از این رو نزدیک ترین بندگان به خداوند تبارک و تعالی حضرات رسالت ختمی مرتبت علیهم السلام می باشد که گوی سبقت در میدان عشق و محبت را از همه ربوبه و بلقیه به حبیب الله شده است.

ندای عشق و محبت عامل تصفیه و تهذیب نفس و به سازی روح و روان آدمی و تصورش استعدادهای درون را به ظهور می رساند و نسیم دل افزایش الهام بخش رستگاری و سعادت است. البته در سیر حرکت به سوی کمال و رسیدن به وادی عشق باید از قاعده به سوی رأس هرم که همان معرفت و محبت خداست پیش رفت، طبیعی است که آدمی پدر و مادر خویش را دوست می دارد و به خویشان و دوستانش نیز محبت می ورزد اما باید اینها پالایش شود و اگر محبت هایی با محبت خدا و اولیای الهی در تضاد باشد باید حذف شود.^۱

همچنین باید توجه داشت که دل انسان جایگاه محبت و دوستی است و پروردگار عالم بیش از یک قلب برای هیچ کس قرار نداده است، چنان که می فرماید: مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قُلُوبَيْنِ فِي جَوْفِهِ.^۲ خداوند برای هیچ کس دو دل در درونش قرار نداده است. بنابراین دو محبت متضاد مانند محبت خدا و دوستی دنیا در

۱. آفتاب ولایت، ص ۲۳.

۲. سوره احزاب، آیه ۴.

یک دل نمی‌گنجد، چرا که حب الهی چون خورشید درخشان و حب دنیا مانند شب ظلمانی است و این دو دوستی در یک دل قرار نمی‌گیرند. امام سجاد علیه السلام در مناجات خمسۀ عشر از خداوند اینگونه طلب می‌کند: اَللّٰهُمَّ فَاجْعَلْنَا مِنْ... فَرَعْتَ فَوَادَهُ لِحَبْلِكَ؛ خدایا ما را در زمره کسانی قرار ده که دلش را برای محبت خودت فارغ کرده‌ای.^۱ به توفیق الهی ما در مکتوب حاضر بر آنیم که نمی‌از دریای خروشان عشق و محبت پروردگار مهربان به بندگان خویش و مهرورزی سالکان کوی محبت به حق تعالی را به رشته تحریر درآوریم.

پژوهشی که پیش روی شماست بدین سان تدوین و تنظیم شده است: مقدمه و مفهوم‌شناسی محبت و عشق و کلیاتی پیرامون آن. در بخش اول، نسبی از محبت و عشق حق به بندگان خویش، اکسیر محبت، ویژگیهای محبت خدا، ملل و عوامل محبوبیت حق تعالی و سرانجام محبوبان خدا به اختصار بیان گردیده است. و در بخش دوم، مهرورزی عباد به ولای خویش یعنی ذات اقدس حق عزوجل، عوامل رویش محبت، ویژگیهای ره‌پویان سلوک عشق و محبت، الزامات و اصول عشق‌ورزی صادقانه، فواید و ثمرات ابراز محبت و راقی حقیقی و در پایان موانع دستیابی به محبت و عشق حق تعالی از نگاه معارف الهی ترسیم شده است. در پایان از سروران گرامی که این حقیر را در تدوین و تنظیم این پژوهش یاری نموده‌اند بویژه حجت الاسلام والمسلمین موفق تشکر و قدردانی می‌نمایم. همچنین از انتشارات زمزم هدایت که در کنار مجموعه دریاهای معارف قرآن و عترت علیهم السلام به طبع و نشر این اثر همت گماشته‌اند سپاسگزارم. امیدوارم خداوند تبارک و تعالی بمن و کرم خویش قبول فرماید و رضایت مولایمان امام عصر (عج) در پی داشته باشد. انشاءالله و نیست توفیق مگر از سوی خداوند

قم. آذرماه ۱۳۹۱ برابر محرم ۱۴۳۴

عبدالرضا جمالی